

πεντάρα

πεντάρα, η, ουσ. [**πέντε** + **κατάλ.** -άρα]. **1.** μεταλλικό νόμισμα αξίας πέντε λεπτών και, κατ' επέκταση, ελάχιστο χρηματικό ποσό ή ασήμαντη χρηματική αξία: «ένα ευρώ αποτελείται από είκοσι πεντάρες || δε μου 'μεινε ούτε πεντάρα». **2.** (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) πέντε γκολ: «φάγαμε πεντάρα || τους ρίξαμε πεντάρα». **3.** (στη γλώσσα του στρατού) φυλάκιση πέντε ημερών: «ο λοχαγός μ' έβγαλε στην αναφορά κι ο διοικητής μου 'ριξε πεντάρα». **4.** στον πλ. **οι πεντάρες**, η περίπτωση που μετά το ρίξιμο των ζαριών από τον παίχτη η ορατή τους επιφάνεια δείχνει τα πέντε στίγματα: «οι πεντάρες είναι μια απ' τις καλύτερες ζαριές»· βλ. και λ. [δεκάρα](#). (Ακολουθούν 14 φρ.)·

- *άνθρωπος της πεντάρας*, βλ. λ. [άνθρωπος](#)·

- *για μια πεντάρα*, για ασήμαντο, για μηδαμινό χρηματικό ποσό: «πούλησε ολόκληρο διαμέρισμα για μια πεντάρα, γιατί είχε μεγάλη ανάγκη από μετρητά || αυτό τ' αυτοκίνητο τ' αγόρασα για μια πεντάρα από κάποιον που είχε μεγάλη ανάγκη»·

- *δε δίνω πεντάρα (τσακιστή)*, **α.** αδιαφορώ τελείως για κάποιον ή για κάτι: «δε δίνω πεντάρα τσακιστή για το τι θα κάνεις». **β.** δεν πληρώνω τίποτα: «φάγαμε ήπιαμε και δε δώσαμε πεντάρα τσακιστή, γιατί μας τα κέρασε ένας παλιός μου φίλος»·

- *δε μ' άφησε πεντάρα (τσακιστή)*, μου κέρδισε όλα μου τα χρήματα, ιδίως σε μπαρμπούτι ή σε χαρτοπαίγνιο: «αποδείχτηκε πως ήταν μεγάλο2ς χαρτοκλέφτης, γι' αυτό δε μ' άφησε πεντάρα». (Λαϊκό τραγούδι: *ρε ήρθανε κι απ' τον Περαιά άντε μας την σκάσανε ωραία, άντε μας αρχίσανε στα ζάρια, άντε **δε μας αφήσανε πεντάρα***)·

- *δεν αξίζει πεντάρα (τσακιστή)*, βλ. φρ. *δεν κάνει πεντάρα (τσακιστή)*·

- *δεν αφήνει πεντάρα (τσακιστή)*, βλ. φρ. *δεν αφήνει δεκάρα (τσακιστή)*, λ. *δεκάρα*·

- *δεν έχω πεντάρα (τσακιστή)*, είμαι τελείως άφραγκος: «απ' τη μέρα που χρεοκόπησα, δεν έχω πεντάρα τσακιστή»·

- *δεν κάνει πεντάρα (τσακιστή)*, (για πρόσωπα ή πράγματα) δεν έχει καμιά αξία ή ποιότητα: «ο φίλος σου δεν κάνει πεντάρα || αυτό το πράγμα που αγόρασες δεν κάνει πεντάρα τσακιστή». (Λαϊκό τραγούδι: *κρασί, γυναίκα και χαρτί με κάνανε μαντάρα, γιατί χωρίς αυτά η ζωή **δεν κάνει μια πεντάρα***)·

- *δεν κοστίζει πεντάρα (τσακιστή)*, βλ. φρ. *δεν κάνει πεντάρα (τσακιστή)*·

- *δεν υπάρχει πεντάρα (τσακιστή)*, βλ. φρ. *δεν έχω πεντάρα (τσακιστή)*·

- *με μια πεντάρα*, με ασήμαντο, με μηδαμινό χρηματικό ποσό. Οι πιο παλιοί θα θυμούνται σίγουρα το διαφημιστικό σλόγκαν οικοπεδικής επιχείρησης των Αθηνών κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1950-1960: *πάρτε οικόπεδο με μια πεντάρα στου Κωσταντάρα*·

- *πεντάρα πεντάρα*, με σκληρή οικονομία και λίγο λίγο: «μαζεύει πεντάρα πεντάρα το ποσό για να καλύψει τα έξοδα του γιου του που σπουδάζει στο εξωτερικό». Συνών. *δεκάρα δεκάρα / δραχμή δραχμή / φράγκο φράγκο*·

- *της πεντάρας*, (για πρόσωπα ή πράγματα) που δεν έχει καμιά αξία ή ποιότητα: «ο φίλος σου, αποδείχτηκε φίλος της πεντάρας || τι κουστούμι της πεντάρας είναι αυτό που πήγες κι αγόρασες!»·

- *χωρίς πεντάρα*, χωρίς διόλου χρήματα: «έφαγε όλη του την περιουσία κι έμεινε χωρίς πεντάρα». (Λαϊκό τραγούδι: *σου δίνουνε μια τσαχπινιά και μια περίσσια γλύκα, που γρήγορα θα παντρευτείς **χωρίς πεντάρα** προίκα*)·